

ЯНКА ГЕРЧЕВА.

ЛИТЕРАТУРЕН ИНСТИТУТ
Ф. № 82
ИНВ. № 72

84

Квартирантка у Н. Вапцаров в София от 1935 до 1939 год. Гимназиална учителка.

Како студентка по педагогия в Софийския университет, живеех под наем, заедно с друга студентка, в апартамента, който Н. Вапцаров бе наел на ул. Върбица, № 4. У тях ме заведе моя приятелка, която беше квартирантка у Вапцарови. Етажът бе тавански. Н. Вапцаров и жена му живееха в стая и кухня: при тях бях неговия брат Борис и братовчед му Люб. Везев - студенти. В други две стаи живееха по две студентки. Там живееше още един студент по музика - Александър Околийски. Всички бяхи наематели на Вапцарови, които плащаха, чими и се, 1200 лева месечно за целия апартамент, а ние - приемателите - по 200 лева на човек.

Летето на Вапцарови бе покинало, преди да отида да живея у тях. Н. Вапцаров тогава беше машинист и пътуваше с влака до Видин. След туй той служи в общинския екарисак. Връщаше се от работа като черен работник - с черна работка, напукани ръце - цял в масла и черно. Жена му не смогваше да го изнира. Тя беше прекъсната следването си по математика, а по-късно стана чиновничка. Вапцаров връщеше такава работа, защото искаше да слезе до народа и да му служи както може.

Когато се роди престолонаследника княз Симеон и към 9 часа се чуха топовните гърмени, Вапцаров беше в къди и аз го заприказвах за тия гърмени. Той каза, че сега гърмят и тържествуват, но няма да бъде за дълго щастливата съдба на това дете.

В къди той имаше богата библиотека и през свободното време много четеше. Тогава пишеше стихове, които по-късно влязоха в сбирката му "Моторни песни."

От българските писатели много обичаше Яворов. Печелимаше негови стихотворения. Яворовата маска бе поставена над леглото му в спалнята Споменуване и Маяковски. Дружеше с писатели и художници: Ал. Жендов, Хр. Радевски, Борис Ангелушев, Младен Исаев, Стоян Сотиров, Г. Караславов и Марко Марчевски, които са идвали у тях, или пък се събираха в едно кафе. С тия писатели и хора на изкуството се събираха по празници.

Вапцаров беше много стеснителен, когато трябваше да покаже какво върши, но е бил стиховете си пред приятелите си Хр. Радевски, Георги Караславов, Ст. Сотиров и нас - студентите, които сме присъствуvalи там като близки. Чете ли стиховете си за Испания. Ставаха разисквалич, при които той е правил поправки, изменения на стиховете си.

В апартамента имаше отделна таванска стая, която беше предназначена за наши гости. Идвала нодем непознати нам лица, които сигурно са били търсени от полицията. Том се позвънеше, никой не даваше, отворяли и непознатият влизаше в стаята, където спеше до към три-четири часа